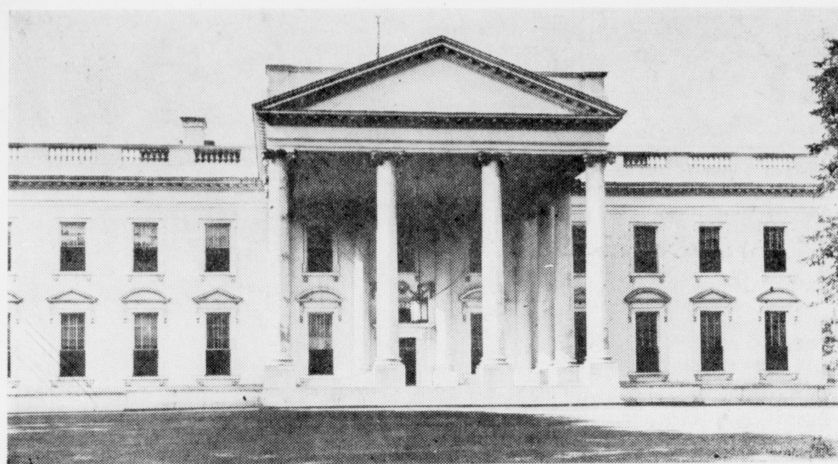

Hvítu húsini — forsetaborgin í Washington

Ameríkanska forsetavalið:

Möguleiki fyri at Nixon fellur við valið

Alt bendir á, at Vietnam-spurningurin verður hin størsti spurningurin í amerikanska valstríðnum. Hetta kemur Nixon on forseta ógvuliga illa við og fer hann óivað at royna alt at halda Vietnam úttan fyri valstríðið.

Mangt, fyri ikki at siga allur Vietnam-spurningurin, fer at koma forsetanum illa við í valstríðnum, tær úrslitaleysu samráðingarnar millum Norður-Vietnam og USA, munurin millum tey framsettu friðartilboðini, hernaðarlíga aktiviteturin í Vietnam seinastu tíðina og mislitið amerikanska fólkið hefur fingið á forsetanum í hesum máli.

Tað er einki at ívast í, at Nixon av fullum hjarta ynskir at avtrappa bardagan og síðani gera enda á stríðnum. Hetta mest tí, at tað vil gagna honum sjálvum í valstríðnum. Tað má sigast, at Nixon, tá hann fyrri kortum í sjónvarpinum almannakunngjordi tað amerikanska friðartilboðið, speldi ógvuliga høgt spæl. Hann var longu tá vitandi um, at samráðingarnar vóru slit-

aðar úrslitaleysar, men hann setti sína vón til, at hann við at almannakunngjorda amerikonsku treytirnar kundi vinna viðhald millum amerikanska fólkið.

Avgerandi fyri veljararnar

Tað kemur óivað at vera avgerandi fyri veljararnar, at sakin syrgiliga einföld er tann, at Nixon ikki er komin eitt fet nærri Hanoi, at hann framvegis roynir at verja stríðið í Saigon, at Nixon framvegis roynir at stýra útviklinginum soleiðis, at USA verður við til at avgera hvør skal stýra í Suðureyst-Asia í framtíðini í staðin fyri at lata hetta upp í hendurnar á fólkinum á staðnum, at hann eina ferð enn hevur sligið fast, at amerikanska stjórnin ikki bert vil vera við til at stýra útviklinginum í Vietnam, men í øllum Suðureyst-Asia. Úrslitið verður nú — eftir øllum at døma — óttar krigshandlingar, longri krigsforsla, fleiri mannalív verða offrað, og fleiri menniskjalígr og politiskir sorgarleikar í Suðureyst-Asia.

Nixon hart kroystur

Vón og ynski Nexons um at standa sum ein friðarapostul í valstríðnum, tykist — soleiðis sum tað ser út í løuni — fara at miseydnast. Hetta prógvar ein veljarakanning, sum fyrri kortum varð almannakunngjordi í Time.

42 pst. av teimum spurdu siga, at Vietnam-spurningurin verður avgerandi fyri, hvussu tey fara at atkvoða við forsetavalið. Til samningar kann sigast, at fyrri bert einum hálvum ári síðani vóru tað bert 26 pst. sum søgdu Viet-

nam-spurningin vera avgerandi fyri, hvussu tey fóru at atkvoða.

Humphrey

Nixon forseti hevur góðkent ta størstu broytingina, ið gjord er í amerikonsku vallógin seinastu 50 árin. Broytingin førir millum annað við sær, at hann sjálvur ikki skal brúka meiri enn 350.000 kr. av sínum egna peningi fyri at verða afturvaldur.

Endamálið við lógarbroytingini er at avmarka tær stóðugt vaksandi útreiðslurnar av valstríðnum. Nixon nýti sýtingarrætt sín móti upprunaliga lógaruppskotinum, tí tað bert umfataði valstríðið í útvarpi og sjónvarpi, sum eisini eru dýrastu partarnir av valstríðnum.

Lógin leggur loft í, tá talan

Tað forvitnisliga við hesi kanning er, at so nógv sum 33 pst. av teimum spurdu fara at atkvoða móti Nixon úttan mun til hvør mótsøðumaður hansara verður. Hetta er ógvuliga høgt tal hjá einum sitandi forseta at hava móti sér.

Í statunum fram við vesturstrondina Californien, Oregon og Washington vóru tað 59 pst., sum vilja atkvoða fyri Muskie um hann gerst demokratiskt valevni og bert 33 pst. vilja atkvoða fyri Nixon.

Sum heild fyri allar statirnar liggur Nixon á odda við 46 pst. móti Muskie við 42 pst.

Tó siga nokur onnur tøl, sum Gallup kunngjordi í New York Times 31. januar, nakað heilt annað. Sambært ta kanningina verður munurin so lítill millum Nixon og Muskie, at hann veruliga ikki er til. Eftir teirri kanningini vildi Nixon fingið 43 pst. av atkvøðunum og Muskie 42 pst.

Fellur Nixon?

Menn eru av teirri áskoðan, at støðan í Vietnam og har av standandi mislitið á forsetan saman við teirri vánaligu figgjarstöðuni í USA kunnu verða avgerandi fyri lagnu Nexons.

Umframt Vietnam — fer Muskie eisini at koyra uppá órettvísi í tí amerikanska super-kapitalistiska samfelagnum. Muskie roynir at visa á, hvussu inflationin útholar figgjarviðurskiptini hjá tí vanligu borgarum, hvussu lónirnar eru stagneraðar, hvussu profitturin veksur, hvussu órettvíst byrðurnar verða byttar og mangt, mangt annað.

Muskie - hin sannførdi maðurin

Tað tykist sum Muskie, um so verður at hann vinnur amerikanska forsetavalið, fer at vinna uppá at vera hin sannførdi maðurin. Hann hevur við-

Johnson

gingið, at hann hevur broytt støðu í Vietnam-spurninginum síðani seinasta forsetaval, tá hann stórt seð tók undir við sjónarmiðum Lyndon B. Johnson. Hann viðgongur, at bardagin er taptur og at mannalív verða offrað til ónga nýttu. Hetta er ikki umtøkt tala, men Muskie skal vinna sum hin sannførdi maðurin.

Tiðin tykist eisini fara at prógva, at hansara argumentir eru tey røttu. Hann sigur, at Nixon mistekur seg, tá hann trýr, at Vietnam kann haldast úttan fyri valstríðið. Hansara meting er, at fyrri teimum flestu fer tíðin at avdúka, at tað er skeivur politikkur Nixon førir í Vietnam. Óivað eru tað fleiri sum beint nú halda, at Nixon hevur gjørt tað rætta, men tá bardagin hóast hetta fer at halda fram, vil hesin politikkur verða vendur móti forsetanum sjálvum.

Verðar hann demokratiskt valevni?

Tað liggur enn í tí óvissa, um Muskie verður forsetavalevni hjá demokratunum. Tað kann mangt henda við tey komandi primervalini. Alt bendir á, at fyrrverandi republikanarin Lindsay, yvirkong-meistari fer at fáa óvantað stóra undirtøku.

Broytingar í amerikonsku vallógin

Nixon forseti hevur góðkent ta størstu broytingina, ið gjord er í amerikonsku vallógin seinastu 50 árin. Broytingin førir millum annað við sær, at hann sjálvur ikki skal brúka meiri enn 350.000 kr. av sínum egna peningi fyri at verða afturvaldur.

Endamálið við lógarbroytingini er at avmarka tær stóðugt vaksandi útreiðslurnar av valstríðnum. Nixon nýti sýtingarrætt sín móti upprunaliga lógaruppskotinum, tí tað bert umfataði valstríðið í útvarpi og sjónvarpi, sum eisini eru dýrastu partarnir av valstríðnum.

Lógin leggur loft í, tá talan

er um at brúka pening í valstríðnum. Sambært lóginu skulu øll valevni, allir flokkar og nevndir, ið stilla upp til val leggja rokniskap fram fyra ferðir um árið og ein rokniskap beint undan viðkomandi vali.

Til eitt forsetavalevni er hægst loyvt at brúka 97,3 mill. kr., av hesum kann valevni sjálvt brúka 350.000 kr. av sínum egna peningi. Valevni til senatið kann brúka 245.000 kr. av sínum egna peningi og valevni til umboðsmannatingið kann brúka 175.000 kr. av egnum peningi. Allar gávur til valgrunnar, ið eru størri enn 100 dollar — tað er 700 kr. — skulu upp-

gevast til myndugleikarnar.

Lofðið, sum er lagt yvir útreiðslurnar til forsetaval, er ivaleysa høgt. Til sammeting- ar kann nevast, at til forsetavali í 1968 kundi Nixon klára at samla 84 mill. kr. saman til valstríð sitt, meðan Humphrey og demokratisk flokkurin einans fingi umleið 45 mill. kr. til teirra valstríð.

Í samband við forsetavalið, sum verður afur í november, er handilsmálaráðharrin hjá Nixon fráfarin, tí hann skal nú taka lut í valurrutini hjá republikanska flokkinum.

Istaðin kemur Peter G. Peterson í hansara stað, hann hevur higartil verið figgjarligur ráðgevi hjá Nixon.

Nixon